

Анотація до вибіркової навчальної дисципліни
«Формування міжкультурної толерантності вчителя початкової школи»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Галузь знань *01 Освіта/Педагогіка*

Спеціальність *013 Початкова освіта*

Освітньо-професійна програма *Початкова освіта*

Кількість кредитів – *4*

Рік підготовки *1, семестр – 1*

Компонент освітньої програми: *вибіркової*

Мова викладання: *українська*

Викладач: **Козубовська Ірина Василівна**, доктор педагогічних наук, професор; e-mail: iryna.kozubovska@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Для успішної роботи вчителя початкової школи в багатокультурній державі, полікультурному освітньому середовищі у нього повинна бути сформована міжкультурна (міжетнічна) толерантність, яка розглядається як засаднича цінність громадянської свідомості, що охоплює повагу до чужих думок, вірувань і форм етнічної поведінки, передбачає активне встановлення духовного зв'язку з іншими етнічними групами на основі рівноправності, взаєморозуміння, в результаті чого відбувається процес сприйняття, розуміння і зміни особистості. Актуальність її формування у майбутнього вчителя початкових класів обумовлюється змістом професії, в якій яскраво проявляється гуманістична спрямованість, що передбачає доброзичливе ставлення до усіх учасників освітнього процесу в полікультурному середовищі початкової школи, розуміння особливостей етнічних проблем та високий ступінь терпимості. Майбутній педагог початкової школи повинен безумовно приймати факт плюралізму етнічних відмінностей представників різних культур та поважати їх, незважаючи на характер існуючих стереотипів.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Формування міжкультурної толерантності вчителя початкової школи» є ознайомлення студентів з особливостями міжкультурної толерантності, формування в майбутніх магістрів початкової освіти умінь і навичок міжетнічного спілкування, закріплення соціально бажаних етнічних стереотипів і зменшення небажаних, зниження ступеня прояву характеристик, які заважають встановленню злагоди між різними етнічними групами, виховання толерантного ставлення до представників всіх етнічних груп, здатності до продуктивної взаємодії в полікультурному середовищі.

Завдання дисципліни:

- розширити теоретичні знання студентів про рідну та інші національні культури на основі дослідження традицій, звичаїв і морально-етичних цінностей, а також сприяти орієнтованості на загальнолюдські цінності;
- формувати позитивне ставлення й повагу до представників інших етносів;
- створювати ситуації для підвищення позитивної етнічної ідентичності студентів та зацікавити їх специфікою інших національних культур;
- виховувати гнучкість мислення в подоланні етнічних стереотипів;
- підвищити інформованість студентів про норми та правила міжнаціонального спілкування на засадах дотримання прав і свобод людини;
- розвивати соціальну активність, емпатію й рефлексію.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни. У процесі вивчення навчальної дисципліни «Формування міжкультурної толерантності вчителя початкової школи» студенти будуть

ознайомлені з : сутністю понять «толерантність», «міжетнічна толерантність», «полікультурне середовище», «етнічна ідентичність», «права людини» та ін.; видами толерантності (фізична, міжетнічна, расова, релігійна, професійна, географічна, політична, соціально-економічна, вікова, сексуальна, маргінальна, гендерна та ін.); функціями (миротворча, регулююча, виховна, психологічна, комунікативна, аксіологічна, мотиваційна, адаптаційна, прогностична, інтегруюча та ін.); особливостями налагодження ефективної взаємодії з представниками різних національностей; особливостями навчально-виховної роботи вчителя в полікультурних класах.

4. У процесі вивчення дисципліни майбутні магістри початкової освіти засвоюють **знання**, у них формуються відповідні **уміння**, необхідні для роботи в полікультурному середовищі.

Педагог **знає**: сутність феномену «толерантність», «міжкультурна толерантність»; різноманіття проявів соціальної, особистісної ідентичності; традиції, звичаї, цінності, культуру рідного народу і представників інших етносів; способи продуктивної взаємодії в полікультурному середовищі; способи конструктивного вирішення міжетнічних конфліктів.

Педагог **уміє**: застосовувати отримані знання та вміння для вирішення конкретних педагогічних завдань в галузі міжетнічних відносин; працювати в умовах полікультурної різноманітності, поважати права людини в процесі крос-культурної співпраці; налагоджувати міжкультурне спілкування з представниками різних етносів; критично мислити; об'єктивно аналізувати факти, ситуації; проявляти толерантність у веденні дискусій з міжетнічних проблем; приймати альтернативні рішення.

5. Література

1. Андрієвський Б. М. Толерантність як засіб міжнаціональної культури спілкування. *Таврійський вісник освіти*. 2005. № 1. С. 109–116.
2. Атрощенко Т. О. Методологічні підходи до формування міжетнічної толерантності майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ, 2018. Випуск 60. Том 2. С. 6–11.
3. Бирко Н. М. Підготовка майбутніх учителів до формування толерантності учнів початкової школи : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Надія Михайлівна Бирко. Житомир, 2014. 261 с.
4. Будник О. Етновиховне середовище педагогічного навчального закладу: теоретико-методологічний аспект. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. № 5 2012. С. 176–184.
5. Савицька О. В., Співак Л. М. Етнопсихологія: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К. : Каравела, 2011. 264 с.
6. Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: Навчальний посібник. Житомир, 2007. 312 с.
7. Kostruban R. V. Teacher's job description (the tolerance aspect). *Nauka i Studia. Przemysł : Nauka i studia*, 2015. № 9 (140). Р. 66–76.